Redacţiunea Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolfŭ Mosse Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henric Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannenberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger Anton Mezei Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULŬ LIV.

„Gazeta“ ese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., Pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şese lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 270. Braşovŭ, Vinerĭ, 6 (18) Decemvre. 1891.

Din causa Sf. sĕrbătorĭ de mâne, ḑiarulŭ nu va apăré până Sâmbătă séra.

Braşovŭ, 5 Decemvre st. v.

„Luminătorulŭ“ din Timişóra s'a turburatŭ amarŭ din causa observărilorŭ, ce le-amŭ făcutŭ în modulŭ celŭ mai obiectivŭ şi liniştitŭ la scrisórea, ce ne-a trimis'o d-lŭ P. Rotariu şi pe care amŭ publicat'o în nr. dela 16 (28) Noemvre alŭ „Gazetei Transilvaniei“.

Vedemŭ cu părere de rĕu, că confratele nostru nu ne-a înţelesŭ de locŭ şi că prin urmare speranţa, căreia i-amŭ datŭ espresiune la încheierea acelorŭ amicabile şi colegiale observărĭ, nu s'a împlinitŭ.

Décă confratele dela „Luminătorulŭ“ şi-ar fi păstratŭ sângele rece şi ar fi urmăritŭ cu mai mare băgare de sémă cele scrise de noi, ar fi trebuitŭ sĕ se convingă, că cestiunea, ce ne-a îndemnatŭ sĕ facemŭ acele observărĭ, n'a fostŭ nicĭdecum o cestiune de-a lua în apĕrare „ţinuta politică a episcopului din Aradŭ“, séu „starea trebilorŭ în diecesa stăpânită de P. Sânţia Sa“ — cum ḑice „Luminătorulŭ“ (nr. 89 dela 5 Decemvre); ci a fostŭ o simplă *cestiune de dreptate*.

S'a tractatŭ adecă *numai şi numai* de aceea, décă cu dreptŭ cuvêntŭ a fostŭ bănuitŭ Episcopulŭ Aradului, că a intrevenitŭ la alegerea de deputatŭ în 10 Noemvre a. c. în cerculu Becĭcherecului-micŭ în favórea candidatului guvernamentalŭ, orĭ nu?

Eată ce a scrisŭ în privinţa acésta „Luminătorulŭ“ în numĕrulŭ sĕu (85) dela 5/18 Nov. a. c:

„Aicĭ este loculŭ sĕ mai înregistrămŭ *pentru întemeiarea suspiţiunii*, că candidatŭ a fostŭ chiar fibirĕulŭ cercuului; că Pré S. Sa Episcopulŭ din Aradŭ a trăitŭ cu acestŭ fibirĕu în aşa relaţiunĭ amice, încâtŭ data ocasiune i-a făcutŭ şi visită specială în Timişóra bagseamă pentru servicie şi acum verosimilŭ a trebuitŭ sĕ se dovedéscă reciprocitatea“.

Aceste suspiţionărĭ au fostŭ combătute într'o corespondenţă dela Timişóra, ce ni s'a adresatŭ noue, fiindŭ rugaţĭ sĕ-o publicămŭ cu atâtŭ mai vêrtosŭ, cu câtŭ, precum sĕ plângea autorulŭ ei, i s'a întêmplatŭ altădată ca „Luminătorulŭ“ sĕ-i refuse justificările séu rectificările.

Corespondentulŭ cerea dela „Luminătorulŭ“ sĕ producă date concrete despre aceea cum a întrevenitŭ Prea Sânţia Sa la alegerea amintită.

D-lŭ P. Rotariu rĕspunse totŭ în fóia nóstră, dér vorbi despre tóte, numai despre lucrulŭ de căpetenia nu, că adecă are séu nu date sigure, cumcă Episcopulŭ a întrevenitŭ pentru candidatulŭ guvernului?

Décă organulŭ nostru a publicatŭ amintita corespondenţă din Timişóra, a făcut'o numai cu scopŭ de a se lămuri adevĕrulŭ. De aceea amŭ şi trebuitŭ sĕ observămŭ confratelui nostru prietinesce, că n'a rĕspunsŭ la cestiunea principală. „Căcĭ“ — ḑiceamŭ — „pentru noi nu póte fi indiferentŭ, décă unŭ Episcopŭ românŭ se acusă pe nedreptŭ de a fi comisŭ o faptă, ce-i micşoréză véḑa înaintea poporului românŭ, *dér şi mai puţinŭ ar puté fi indiferentŭ, décă s'ar dovedi, că a lucratŭ chiar în detrimentulŭ solidarităţii naţionale*“.

Etă ce amŭ ḑisŭ şi amŭ susţinutŭ noi adăugêndŭ, că fără de doveḑĭ sigure nu-i este permisŭ unui organŭ seriosŭ a veni cu astfelŭ de suspiţiunărĭ.

A fostŭ vorba dér de unŭ casŭ anumitŭ, de alegerea de deputatŭ din 10 Nov. a. c. şi de o constatare în ce privesce atitudinea episcopului dela Aradŭ faţă cu acéstă alegere.

Cum vine dér „Luminătorulŭ“ ca în faţa unei cestiunĭ atâtŭ de simple şi clarŭ puse sĕ ne acuse că i-amŭ fi făcutŭ lui „nedreptate“ că amŭ fi „rĕtăcitŭ“, că ne-amŭ fi „încurcatŭ“ rĕu, ba chiar că ne-amŭ fi „cam deochiatŭ?“

Noue ni se pare din contră, că cei dela „Luminătorulŭ“ suntŭ nedreptĭ faţă cu noi, şi că nu noi ci ei s'au încurcatŭ de totŭ rĕu şi s'au deochiatŭ prin preocupaţiunile şi neconsecenţele lorŭ prea bătătóre la ochĭ.

Căcĭ încă odată le spunemŭ: n'a fostŭ şi nu e vorba aicĭ de „ţinuta politică a episcopului din Aradŭ de peste unŭ deceniu încóce“ ci e vorba de ceea décă acum la alegerea din Becĭchereculŭ-micŭ dela 10 Nov. a. c. a întrevenitŭ séu nu în favórea guvernului.

Când însĕ „Luminătorulŭ“, care se plânge, că i-amŭ făcutŭ nedreptate, mai vine şi ne ḑice c'unŭ tonŭ reproşantŭ: „N'amŭ sciutŭ, că „Gazeta Transilvaniei“ nicĭ aḑĭ sĕ nu cunóscă starea trebilorŭ în diecesa stăpânită de Prea Sânţia Sa; sĕ nu scie de metoda şi manierea despotică şi neconstituţională a Episcopului“ etc. caută sĕ-i spunemŭ, că nu numai că nu este dreptŭ, dér nu este nicĭ sincerŭ.

Nu este sincerŭ „Luminătorulŭ“ pentru că trebue sĕ scie, că redactorulŭ sĕu, d-lŭ P. Rotariu, a avutŭ înainte c'unŭ anŭ cu totulŭ altă părere despre „starea trebilorŭ din diecesa stăpînită de Prea Sânţia Sa“. Eată ce cetimŭ în „Protocolulŭ despre şedinţele sinodului eparchialŭ din diecesa română gr, or. a Aradului ţinute în anulŭ 1890 la pagina 68:

Deputatulŭ *Paulŭ Rotariu* luândŭ cuvêntulŭ în numele membrilorŭ sinodului şi *alŭ sĕu propriu* dă rĕsunetŭ următórelorŭ:

„... vorbescŭ sincerŭ Prea Sânţiei Vóstre, când în numele meu şi alŭ colegilorŭ condeputaţĭ declarŭ, că acum la despărţire fiă-care dintre noi pleacă cu inima liniştită şi plină de bucuriă, ducând cu noi convingerea, că şi în decursulŭ anului trecutŭ atâtŭ onor. consistórie şi respecţive organele lorŭ, câtŭ şi prea veneratulŭ Capŭ alŭ diecesei şi-a împlinitŭ cu multŭ zelŭ, abnegaţiune şi cu tótă consciinţa datorinţa, în provederea şi conducerea afacerilorŭ diecesei“.

Cum ne vomŭ puté dér noi forma o ideiă clară despre cele ce se petrecŭ în diecesa Aradului, fiă bisericesce, fiă politicesce, când organulŭ dela Timişóra, care cere sĕ-i dămŭ creḑĕmêntŭ, vine de atâtea orĭ în cea mai flagrantă contraḑicere cu sine însuşĭ şi cu ómenii carĭ îlŭ conducŭ?

Politica germano-maghiară.

(Din camera austriacă.)

Continuare.

Ministrulŭ-preşedinte conte *Taaffe*: Deşi nu am fostŭ de faţă în cameră, ci mĕ aflamŭ în cabinetulŭ miniştrilorŭ la o conferinţă, totuşĭ am fostŭ făcutŭ atentŭ la vorbirea acésta, ce s'a ţinutŭ acum. De aceea nu suntŭ în posiţiune, sĕ întru în detailele acestei vorbirĭ, dér suntŭ într'o situaţiune fórte neplăcută, ba aşĭ puté ḑice tristă, că nu numai în numele guvernului, ci şi în acela alŭ Austriei, sĕ esprimŭ adênculŭ meu regretŭ, că se vorbesce astfelŭ într'unŭ momentŭ, când s'a creatŭ posibilitatea, ca sĕ întărimŭ alianţa politică, care esistă între cele trei marĭ puterĭ, nu numai în privinţa politică, dér şi în privinţa economică. (Viue aplause.) Intr'unŭ asemenea momentŭ se atacă nu numai singuraticile puterĭ, persónele lorŭ distinse oficiale, ca pe cancelarulŭ germanŭ, a-'lŭ descrie într'unŭ asemenea modŭ, într'unŭ mo-

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Amorulŭ lui Rubini.

Viu îşĭ va aduce aminte totŭ Italianulŭ iubitorŭ de musică şi de cântărĭ de numele Rubini. Elŭ a fostŭ unulŭ dintre acele capacităţĭ rarĭ, carĭ numai la ḑecĭ de anĭ sĕ ivescŭ, dér sĕ ivescŭ numai pentru ca după apunere, cu atâtŭ mai mare golŭ sĕ lase în urma lorŭ.

In ascunsŭ a înfloritŭ elŭ, ca şi vioreaua mirositóre. Lumea era necunoscută înaintea lui şi numai aceia, carĭ erau în nemijlocită atingere cu elŭ, cunosceau tesaurulŭ ascunsŭ în tr'ênsulŭ. De multe-orĭ îşĭ ḑicea magistrulŭ lui: „acesta încă şi mie îmĭ va servi spre onóre.“

Rubini nicĭ câtŭ de puţinŭ nu scia ce credea despre elŭ magistrulŭ şi tovarăşii sĕi. Trăia simplu, ba de multe-orĭ avea sĕ lupte şi cu miseria.

Intr'o ḑi de primĕvéră, când tomai mergea acasă dela şcóla de cântărĭ, primì o epistolă. O luà indiferentŭ şi ajunsŭ în odaia sa, o aruncà pe mésă, voindŭ mai întâiu se védă notele, ce şi le procurase de curêndŭ. După-ce isprăvi cu asta, îşĭ aduse aminte de epistolă; o desface, o cetesce şi câtŭ de mare îi fu surprinderea când vĕḑu, că-lŭ chiamă ca primŭ tenoristŭ la teatrulŭ din Palermo

Cine era mai fericitŭ ca Rubini. Elŭ, care în viéţa nicĭ a spera n'a cutezatŭ, sĕ ajungă aşa de timpuriu la unŭ astfelŭ de resultatŭ. Cuprinsŭ de o bucuriă nemărginită, a uitatŭ totŭ trecutulŭ; a uitatŭ totŭ ce a suferitŭ, a uitatŭ presentulŭ şi era cuprinsŭ numai de fericirea viitóre. Beatŭ de bucuriă, alergà la magistru şi îi arătà epistola, care cetind'o îi ḑise bătêndu-lŭ pe umerĭ:

„Nu m'am înşelatŭ aşa-déră în credinţa, ce aveamŭ despre d-ta de-a te vedé cândva omŭ mare şi renumitŭ. Etă primulŭ tĕu pasŭ în lume, pe care orĭ cine îlŭ póte invidia!... Primesce acésta invitare şi plécă câtŭ mai ingrabă... Primesce felicitările mele.... Dumneḑeu cu tine!

Terminându-şĭ magistrulŭ vorbirea, începù a lăcrima; elŭ l'a iubitŭ pe Rubini, ca pe nicĭ unulŭ dintre discipulii sĕi. Iubitu-l'a óre pentru talentu-i escelentŭ, orĭ dóră pentru manierele-i cuceritóre?...

Rubini nu peste multŭ se duse la Palermo, pentru a-şĭ începe cariera. La sosirea lui, directorulŭ teatrului îlŭ luà de braţŭ şi-lŭ conduse înlăîntru, unde era de faţă şi însu-şĭ autorul operetei, ce avea sĕ fiă representatŭ; şi fiind-că era tocmai în timpulŭ probei, atâtŭ directorulŭ, câtŭ şi măestrulŭ îlŭ rugară sĕ cânte aria designată pentru elŭ.

Rubini, împinsŭ de-o anumită ambiţiune, cedà rugărilorŭ şi păşindŭ pe bină, luà notele în mână şi după introducerea orchestrei, începù sĕ cânte în tonŭ curatŭ şi sonorŭ.

Cântăreţii, carĭ erau de faţă, parte din invidiă, parte din curiositate, veniră sĕ asculte pe noulŭ tenoristŭ. Dér câtŭ de mare le fu uimirea, cândŭ tînĕrulŭ, simţindu-se cu totulŭ ca acasă şi póte simţindŭ în sine şi óreşĭ-care superioritate spirituală, cântà atâtŭ de melodiosŭ încâtŭ directorulŭ şi măestrulŭ ḑiceau unulŭ cătră altulŭ:

— „Acesta nu-i tonŭ de tóte ḑilele, apoi e şi cultivatŭ, într'adevĕrŭ, vomŭ câştiga prin dobêndirea lui.“

Intre acestea sosi şi Fabré, primadona teatrului şi auḑindŭ despre cele întêmplate, grăbì pe bină, tocmai pe cândŭ Rubini cânta.....

La sgomotulŭ produsŭ de paşii ei, Rubini cântândŭ mai departe, privì îndĕrĕtŭ, şi cândŭ vĕḑù pe Fabre, tonulŭ, care până aci era atâtŭ de vigurosŭ deodată amuţi şi se prefăcù într'unŭ gemetŭ slabŭ. Inzădarŭ se încercà sĕ mai cânte, căcĭ tóte încercările rĕmaseră zadarnice, — n'a mai pututŭ cânta.

Cântăreţii, ascunşĭ după culise, acum eşiră pe bină şi începură sĕ rîdă cu hohotŭ; directorulŭ merse la Rubini şi-lŭ întrebà de causa acestei strămutărĭ repentine, dér rĕspunsŭ nu primì, — Rubini rĕmase uimitŭ la vederea Fabrei elŭ fù încântatŭ.

Inţelegêndŭ de asta, rîsulŭ erupse cu unŭ sgomotŭ şi mai mare. Insa-şĭ Fabre a isbucnitŭ în hohotŭ; ba şi directorulŭ din fire seriosŭ, fù silitŭ sĕ rîdă, după ce cunoscù causa acestei schimbărĭ.

Rubini, care stetea ca mielulŭ menitŭ spre junghiare, privea tăcutŭ acuşĭ la Fabre, acuşĭ la cei de rîdeau de elŭ.

Dér nicĭ nu-i mirare, că celŭ ce a vĕḑutŭ şi numai odată frumósa şi seducĕtórea damă, ce nu avea părechiă în Palermo, în vecĭ n'a mai pututŭ uita acestŭ chipŭ, sub ale cărui sprîncene admirabile luciau nisce ochĭ albaştri, ca şi carĭ numai clima Italiei póte sĕ nască. pĕrulŭ negru buclatŭ şi stătura-i înaltă presentau unŭ tablou farmĕcătorŭ.

In fine se reculese tînĕrulŭ tenoristŭ

f

mentŭ, în care fiă-care Austriacŭ bunŭ trebue sĕ simtă, cum elŭ servesce ţéra şi monarchia, când elŭ aceea, ce e făcutŭ în modŭ politicŭ şi ceea, după cum credŭ eu, ce ar asigura pacea Europei şi ar întări-o şi în privinţa economică (Aplause). a proceda în unŭ asemenea momentŭ astfelŭ şi de a descrie astfelŭ de persóne susŭ puse în asemenea modŭ, este — nu voescŭ sĕ întrebuinţezŭ cuvêntulŭ celŭ mai aspru şi sĕ ḑicŭ că n'a fostŭ patrioticŭ — de sigurŭ că n'a fostŭ politicŭ. (Aplause viue şi prelungite.)

Cu acéstă ocasiune s'a amintitŭ şi acelŭ guvernŭ, *cu care mergemŭ mână în mână*, adecă celŭ ungurescŭ, care servesce aceluiaşĭ monarchŭ, ca şi celŭ austriacŭ, cu guvernulŭ acela, cu care suntemŭ necesitaţĭ, şi cu deosebire în acestŭ momentŭ mai multŭ ca orĭ şi când, sĕ mergemŭ mână în mână. Nu merge nicĭ decum, de a presenta unŭ asemenea guvernŭ în astfelŭ de modŭ, după cum a făcutŭ d-lŭ antevorbitorŭ. (Viue aprobărĭ.)

Eu — după cum am amintitŭ — nu voiescŭ sĕ întru în detalii, asupra acelora, ce a vorbitŭ d-lŭ deputatŭ, nicĭ nu o potŭ face acésta, fiindcă nu am fostŭ de faţă, dér una totŭ îmĭ vine în minte, şi adecă acésta a fostŭ tocmai în acelŭ momentŭ, în care am intratŭ în cameră, şi în care d-lŭ deputatŭ ḑise: „Ce are Austria cu Italia şi Germania séu cu Rusia în privinţa politică şi economică?“ Domnilorŭ! Suntemŭ o putere mare séu nu? (Viue aplause). Décă nu trebue sĕ ne înţelegemŭ cu celelalalte marĭ puterĭ în privinţa politică şi economică, atuncĭ nu mai suntemŭ putere mare! (Viue aplause). Şi acésta trebue constatată de pe banca ministerială, slavă Domnului! suntemŭ încă o putere mare şi vomŭ rĕmâné astfelŭ şi în viitorŭ, prin sprijinulŭ membrilorŭ patrioticĭ ai acestei camere. (Aplause viue şi prelungite).

Deputatulŭ Dr. *Plener* luândŭ cuvêntulŭ, mulţămi ministrului-preşedinte conte Taaffe, pentru ca acesta a combătutŭ espunerile deputatului Dr. Lueger. Apoi combate partida antisemită care, ḑice elŭ, se folosesce de orĭ ce ocasiune pentru de a ataca Ungaria şi dualismulŭ. Apoi încheiă aşa:

Trebue sĕ mărturisescŭ, că orĭ câtŭ de neplăcutŭ este unŭ asemenea incidentŭ şi orĭ câtŭ de penibilŭ este, de a lua cuvêntulŭ despre acésta, totuşĭ din timpŭ în timpŭ este bine, că se face clarŭ érăşĭ în opiniunea publică, şi ḑicemŭ chiarŭ patriotică a ţĕrei, că unde şedŭ aceia, carĭ sprijinescŭ statulŭ austriacŭ în constituţiunea sa internă actuală, în raporturlle sale actuale internaţionale, promovéză şi întărescŭ calea acésta şi unde şedŭ toţĭ adversarii acelorŭ lucrurĭ, pe carĭ se baséză Austria astăḑĭ în interiorulŭ ei şi în afacerile esterióre. Acésta e póte pentru multe cercurĭ, carĭ stau în afară, o convertire folositóre (Fórte bine! în stânga) şi póte că e bine, că acésta e declarată şi constatată în numele partidei nóstre în publicŭ în modŭ érăşĭ lămuritŭ şi de aceea declarŭ eu în numele partidei nóstre, că noi dela începutŭ şi până la fine amŭ combătutŭ tóte argumentele, pe carĭ le-a adusŭ Dr. Lueger, declarându-le de păgubitóre pentru statŭ, că noi ne declarămŭ în contrastŭ principiarŭ faţă cu tóte nisuinţele aceste, şi din punctulŭ acesta de vedere, precum în cestiunea tratatelorŭ comerciale, câtŭ şi faţă de raporturile esterne, vomŭ lua ca directivă pentru viitórea nóstră atitudine principiile, pe carĭ noi le-amŭ recunoscutŭ ca unice corecte. (Aplause în stânga).

Deputatulŭ Dr. *Lueger*: E lucru de totŭ lămuritŭ, că ministrulŭ-preşedinte, conte Taaffe, a luatŭ posiţiune faţă de espunerile mele. Trebue sĕ ḑicŭ, că acésta nu i-o iau în nume de rĕu (Rîsete în stânga). Elŭ trebue sĕ ia în apĕrare pe guvernulŭ ungurescŭ, căcĭ va face o impresiune originală, décă şi ministrulŭ-preşedinte austriacŭ va ridica acele învinuirĭ séu ar aproba acele ce le-amŭ adusŭ eu înainte. Deaceea suntŭ aicĭ deputaţĭ, acei bărbaţĭ, carĭ au deplină libertate, de a vorbi pe faţă şi fără consideraţiune asupra acestorŭ lucrurĭ (Aplause din partea Antisemiţilorŭ şi Cehilorŭ tinerĭ). Eu o ţinŭ de lucru de înţelesŭ, că ministrulŭ-preşedinte a ḑisŭ: „Ah, suntŭ ómenĭ fórte plăcuţĭ acestĭ miniştrii maghiarĭ. (Ilaritate la Antisemiţĭ şi la Cehii tinerĭ), acolo tóte suntŭ în cea mai frumósă ordine“. Décă n'ar ḑice-o acésta, atuncĭ ar trebui sĕ se témă, că în curêndŭ unŭ ministru ungurescŭ ar ḑice, că în casa ministrului-preşedinte, conte Taaffe, nu stau lucrurile tocmai bine etc. şi *vice versa*. (Ilaritate la Antisemiţĭ şi la Cehii tinerĭ). Din aceea însĕ, că ministrulŭ-presedinţe trebue sĕ ia acéstă posiţiune, nu urméză, că aceea ce am ḑisŭ eu aicĭ, este antipatrioticŭ. (Fórte corectŭ! la Antisemiţĭ.) Deaicĭ urméză numai, că eu ca omŭ liberŭ, căruia — sincerŭ ḑisŭ — ministeriulŭ ungurescŭ i-e totŭ atâtŭ de indiferentŭ ca şi ministerulŭ austriacŭ, (Vivă ilaritate la Antisemiţĭ şi la Cehii tinerĭ) potŭ da fără nicĭ o consideraţiune espresiune părerei mele. Eu n'am vorbitŭ de locŭ despre o influinţă politică şi economică a Austriei în Germania, în Elveţia, în Italia şi în Rusia. Eu am vorbitŭ espresŭ numai de o influinţă politică şi credŭ, că d-lŭ ministru-preşedinte trebue că a renunţatŭ la speranţa, că vreodată va fi Austria conducĕtóre în Germania, că Austria îşĭ va relua rolulŭ de odinióra în Italia, că Austria dóră va domni érăşĭ în privinţa politică peste republica Elveţiei séu va domni politicesce ca în Rusia. De sigurŭ, că eu nu am acéstă ideiă, şi am avutŭ în vedere numai influinţa economică. Vorbele mele suntŭ totdéuna esactŭ precumpănite. (Rîsete sgomotóse în stânga.)

CRONICA POLITICĂ.

— 5 (17) Decem.

— Principele **Bismarck** primindŭ o deputaţiune a oraşului Liegen, care i-a predatŭ diploma de cetăţénŭ de onóre, s'a esprimatŭ în modulŭ următorŭ despre **reparticiparea sa în Reichstag**: Décă aşĭ merge la Berlin ar trebui sĕ combatŭ energicŭ politica împĕratului; asta însĕ nu s'ar uni cu posiţiunea mea. Se póte însĕ, că-mĭ voiu învinge acestŭ simţĕmêntŭ subiectivŭ. In convenţiile comerciale e fórte neliniştitóre împrejurarea, că dieta imperială renunţă la drepturile ei, décă în câteva ḑile îşĭ dă opinia asupra convenţiilorŭ şi creéză o instituţiune durabilă din ele.... Noi suferimŭ de bóla biurocratismului. Nicĭ odată eu n'aşĭ fi avutŭ curagiulŭ sĕ facŭ unŭ pasŭ atâtŭ de nesigurŭ, care va ţiné timpŭ de doispreḑece anĭ. Décă dieta imperială ia asupra-şĭ responsabilitatea regulării unui pasŭ atâtŭ de pripitŭ, atuncĭ îşi micşoréză fórte tare autoritatea. In fine principele Bismarck ḑise, că presenţa sa în Berlinŭ în astfelŭ de timpŭ ar fi fără de nicĭ unŭ scopŭ, fiindcă în urma decisiunei fracţiunilorŭ primirea convenţiilorŭ este asigurată şi dênsulŭ ar fi restrînsŭ a critica fără de resultatŭ înzadarŭ numai pe plănuitorii convenţiilorŭ şi opiniilorŭ lorŭ.

— Din Sofia se anunţă, că ministrulŭ preşedinte *Stambulov* a făcutŭ, într'o şedinţă intimă a sobraniei, mai multe declaraţiunĭ privitóre la **situaţiunea actuală a Bulgariei**. Elŭ ḑice între altele: Raporturile nóstre cu Austro-Ungaria, Germania, Anglia şi Italia suntŭ escelente, şi ne-am convinsŭ despre bunăvoinţa ce ne-o arăta aceste state din recentele vorbiri ale bărbaţilorŭ de statŭ, carĭ conducŭ destinele statelorŭ amintite. Şi Turcia are bunăvoinţă faţă de noi şi acésta a arătat'o acum de curêndŭ prin aceea, că a ţinutŭ contŭ de plângerile nóstre în afacerile bisericescĭ şi şcolare ale fraţilorŭ noştri, carĭ trăescŭ pe teritorulŭ ei. De Rusia în momentulŭ acesta nu trebue sĕ ne tememŭ, căcĭ destulŭ are de lucru cu fómetea de pe teritorulŭ ei; afară de aceea credŭ însĕ, că puternica alianţă triplă ne ocrotesce în de ajunsŭ în contra acestui duşmanŭ. Crede şi aceea, că România, cu care trăimŭ în raporturĭ fórte amicale, are sĕ se apere mai multŭ ca noi faţă de o eventuală năvălire din partea Rusiei, şi décă o va face acésta, atuncĭ ne va ocroti şi pe noi. Despre Sêrbia nu potŭ ḑice aşa ceva, căcĭ ea se pregătesce la unŭ atacŭ asupra nóstră, dér de acésta n'avemŭ sĕ ne tememŭ, fiindcă armata nóstră e bine pregătită. Ministrulŭ Stambulov ḑise în fine, că situaţiunea financiară a Bulgariei e fórte favorabilă.

SCIRILE ḐILEI.

— 5 (17) Decemvre.

Archiducele Sigismund, după cum anunţă o telegramă din Viena, atăcatŭ fiindŭ în modŭ violentŭ de influenza, a rĕposatŭ alaltă-erĭ.

* * *

Preconisarea noului primate. Scirĭ sosite din Roma spunŭ, că preconisarea noului primate s'a sĕvêrşitŭ acolo în 13 Decemvre n. — In cercurile clericale se crede, că noulŭ primate, Vaszary, îşĭ va ocupa scaunulŭ primaţialŭ încă în anulŭ acesta.

* * *

Şedinţa publică, ce s'a datŭ din partea societăţii „Andreiu Şaguna“ a tinerilorŭ elevĭ din seminariulŭ pedagogicŭ-teologicŭ din Sibiiu în memoria marelui archiepiscopŭ Andreiu baronŭ de Şaguna, după cum raportéză „Tel. Rom.“, a avutŭ unŭ succesŭ fórte îmbucurătorŭ. Publicŭ alesŭ din Sibiiu şi jurŭ a cercetatŭ acéstă producţiune, prin care membrii societăţii au datŭ frumóse doveḑĭ de progresŭ.

* * *

Totŭ celŭ vechiu. Cetimŭ în „Egyetértés“, că partida „liberală“ din cerculŭ electoralŭ alŭ Năsĕudului a hotărîtŭ, într'o conferinţă ţinută în ḑilele trecute, ca la viitórele alegerĭ sĕ candideze de deputatŭ érăşĭ pe vechiulŭ jidano-maghiarŭ Artur Jellinek.

* * *

Concertulŭ violinistului *Basiliu G. Papazovicĭ* din Brăila se va da Dumineca viitóre în sala otelului „Nr. 1“ din locŭ. Venitulŭ curatŭ se va împărţi între sĕracii din Braşovŭ fără deosebire de naţionalitate. Cu privire la resultatulŭ concertelorŭ, ce le-a datŭ d-lŭ Papazovicĭ în Bucurescĭ, „L'Independence Roumaine“ se esprimă în terminĭ fórte măgulitorĭ. D-sa posede mai multe decoraţii.

şi îşĭ continuă cânteculŭ întreruptŭ. Tonulŭ lui după acestŭ intermezzo era atâtŭ de melodiosŭ şi fermecătorŭ, precum numai póte sĕ desvólte unŭ omŭ. Buzele ascultătorilorŭ surideau de plăcere şi toţĭ se vĕḑură siliţĭ a se pleca înaintea tînĕrului.

Cânteculŭ se termină. Membrii orchestei, directorulŭ şi toţĭ ceialalţĭ aplaudau, în timpŭ ce măiestrulŭ îi strînse mâna confidenţialŭ în semnŭ de sinceră mulţumită.

Rubini, deşi cu astfelŭ de distincţiunĭ nu era dedatŭ, totuşĭ o primì cu indiferenţă. Cugetele îi rĕtăciau la femeia, ce-o vĕḑuse la Fabre de care numai decâtŭ se apropià şi începù a conversa cu dênsa. Femeia, vĕḑêndŭ talentulŭ lui estraordinarŭ confidenţa acestuia o considerà, ca măgulitóre şi primì în modŭ amicabilŭ pe tînĕrulŭ încă necunoscutŭ.

Mai târḑiu, după-ce Rubini fù definitivŭ angajatŭ, a convenitŭ mai de de multe-orĭ cu Fabre şi urmarea acestorŭ convenirĭ a fostŭ, că s'au decisŭ a se căsĕtori peste o jumĕtate de anŭ.

Tînĕrulŭ se simţea la culmea fericirei, când Fabre, în înţelesulŭ unui contractŭ nu de multŭ încheiatŭ, trebuì ĕ cpărăséscă Palermo şi sĕ mérgă în Neapole. Şi Rubini ar fi doritŭ a se depărta împreună cu ea, dér elŭ era încă legatŭ prin Contractŭ de Palermo. După unŭ rĕmasŭ bunŭ durerosŭ, în fine Fabre se depărtà.

Rubini era tristŭ. Inima lui a suferitŭ chinurĭ nespuse. Dér suferinţele i-a făcutŭ tonulŭ încă şi mai frumosŭ. Tonulŭ lui era ca şi tonulŭ filomelei, ce şi-a pierdutŭ soţia şi care durerea şi-o esprima în cântecŭ. Elŭ încă, ca sĕ pótă uita de idolulŭ sĕu, cânta cu tótă puterea-i sufletéscă. Publiculŭ nu înceta a lŭ lăuda şi a-lŭ premia. Directorulŭ observândŭ acésta îlŭ făcù sĕ jóce în tótă séră, şi elŭ asculta fără murmurŭ.

Fabre era acum cam de trei lunĭ în Neapole, Rubini totŭ de atâtŭ timpŭ nu şi-a vĕḑutŭ adorata lui. Golulŭ simţitŭ în inima sa era cu multŭ mai mare decâtŭ ca sĕ-lŭ mai r pututŭ umple. Se decise dér a-şĭ cere concediu pe câteva ḑile şi a merge la Fabre în Neapole.

Cererei 'i s'a satisfăcutŭ. Căpĕtă unŭ concediu de 8 ḑile. Drumurile însĕ erau rele şi numai fórte încetŭ putù sĕ mérgă. Totŭ minitulŭ îi părea o vecĭnicià şi pe drumŭ neîncetatŭ stăruia sĕ grăbéscă cu trăsura.

In fine ajunse în Neapole. Aicĭ coborêndu-se din trăsură se grăbì de-a dreptulŭ la casa fidanţatei sale. Acum e înaintea casei. Sînulŭ îi unduléză grozničŭ. Inima îi bate puternicŭ şi braţele fără de voiă 'i se deschidŭ. Ochii şi-i ridică asupra casei şi ce vede? — Casa era îmbrăcată în doliu. In momentulŭ acela nisce prevestirĭ îngrozitóre îi trecură prin cerĭ.

Cum privesce prin pórtă, vede în curte ómenĭ şi preoţĭ sĕvêrşiindŭ ceremoniile înmormêntării.

Presimţirile lui triste se parŭ a deveni reale. Alérgă la sicriulŭ, ce era în mijloculŭ mulţimei, îlŭ îmbrăţişéză şi plânge cu amarŭ, ca unŭ copilŭ. Durerea inimei îi frânse tóte puterile şi ameţitŭ îlŭ duseră dela sicriu.

Când îşĭ venì în orĭ, voia sĕ rostéscă numele Fabrei, dér nu putea; din peptŭ îi eşiau nisce gemete dureróse, carĭ erau singurulŭ semnŭ, că elŭ mai este viu. Acéstă durere sufletéscă îlŭ strivì cu totulŭ şi două sĕptĕmânĭ zăcù pe patŭ între mórte şi viéţă.

Mulţumită puterei sale tineresci şi ajutorulŭ medicalŭ, sĕ sculà în fine, începù sĕ umble şi pe strade, dér tonulŭ părea a fi pierdutŭ, ba medicii constată, că tonulŭ 'i s'a perdutŭ pentru totŭdéună.

Intr'o séră, când intristatŭ rĕtăcea pe stradele Neapolei, unŭ cântecŭ îi atinse auḑulŭ. Sĕ oprì se asculte. Cântecŭlŭ îi părea cunoscutŭ şi merse mai aprópe, ca sĕ pótă auḑi mai bine; acum recunoscù în elŭ cântecŭlŭ favoritŭ alŭ Fabrei şi i se părea, că inima şi sinulŭ i se nasce din nou.

Ingenunchià sub feréstra de unde veneau acele tonurĭ şi întiḑêndu-şĭ braţele, a rostitŭ numele fidanţatei sale; atuncĭ pe neobservate începù sĕ cânte şi elŭ acelaşi cântecŭ şi încă cu o voce schimbată, ce mai târḑiu, după-ce cugetele 'i se mai alinară, îlŭ facù sĕ se mire elŭ însuşĭ de acéstă transformare estraordinară.

Din minutulŭ acesta îşi recăpătà tonulŭ, ce-lŭ credea a fi perdutŭ pe vecià. Şi, ca érăşĭ sĕ-lŭ asémĕnŭ cu filomela, voiu ḑice, că precum aceea, décă o lipsescĭ de ochĭ, cântă mai fermecătorŭ aşa Rubini, lipsitŭ de inimă, cânta mai frumosŭ, şi elŭ a devenitŭ celŭ mai escelentŭ dintre toţĭ tenoriştii de pana aci.

trad. de: **I. Moldovanu.**

Diarŭ suspendatŭ. O telegramă din Constantinopolŭ anunță, că secțiunea pressei a oficiului de esterne a interdisŭ aparițiunea diarului „Stambul" pentru motivulŭ, că a publicatŭ nisce atacurĭ la adresa împăratului Germaniei.

***

Atentatŭ în contra Țarului. Din Petersburg se telegrafiéză, că în dilele trecute s'ar fi descoperitŭ unŭ nou atentatŭ la viéța Țarului. Intre conjurațĭ, se dice, că s'au aflatŭ și câțĭva gardiștĭ.

***

Seminariulŭ musulmanŭ din Babadag, (Dobrogea) va primi de aicĭ înainte ca școlarĭ, după cum cetimŭ în „Monitorul oficialŭ" alŭ României, și pe copiii Musulmanilorŭ din Dobrogea. Instrucțiunea se întinde asupra religiunei arabe și musulmane. Cei doi profesorĭ dela acestŭ seminariu, vorŭ fi numițĭ, la recomandațiunea Muftiului județului, de către ministeriulŭ românŭ de culte și instrucțiune publică.

***

Esposiția din Chicago. Intre raritățile surprindĕtóre la esposiția din Chicago, va fi și o piramidă mare construită din 400 de pianurĭ. Naturalŭ, că tóte instrumentele vorŭ sta în legătură cu unŭ curentŭ electricŭ, și după aceea, décă cineva va cânta pe unulŭ, omulŭ își va puté face o ideiă, cum apare, când 400 de pianurĭ sună deodată într'o armonia.

***

Esplosiune pe mare. Aprópe de Nervi, după cum se telegrafézá din Livorno, a esplodatŭ tenderulŭ vaporului „Calabria" în mijloculŭ mărei. Esplosiunea, ce se putea audi în depărtare de mai multe mile, a fostŭ atâtŭ de puternică, încâtŭ a sdrobitŭ întréga naiă. După esplosiune, Calabria imediatŭ s'a cufundatŭ ducêndŭ cu sine la fundulŭ mării 24 de călĕtorĭ. Norocire a fostŭ, că în apropiere se aflase tocmai bine vaporulŭ „Java", căcĭ la din contră toțĭ pasagerii „Calabriei" în numĕrŭ de 500 de inșĭ, se prăpădeau între valurile mării.

***

Poporațiunea Olandei, după recensĕmêntulŭ din urmă, e de 4,511,415 suflete, dintre carĭ 2,228,487 bărbațĭ și 2,282,928 femei. Teritoriulŭ țĕrii e de 3,253,826 hectare, decĭ pentru fiă-care hectarŭ se vinŭ 1360 suflete. După religiune poporațiunea arată următórele raporturĭ: 2,500,000 protestanțĭ; 1,600,000 catolicĭ și 97,000 jidovĭ.

Resultatele recensĕmêntului poporațiunei.

Faimosulŭ consilierŭ ministerialŭ *Keleti* a ținutŭ dilele acestea la academia maghiară din Budapesta o dare de sémă asupra recensĕmêntului poporațiunei din Ungaria și părțile adnexe.

După „savantulŭ" Keleti, poporațiunea Ungariei și a părțilorŭ adnexe (fără de Croația) e de: 15,133,793 suflete. Adăugêndŭ la numĕrulŭ acesta, armata comună, honvedimea și gendarmeria, întrégă poporațiunea atinge cifra de *15,231,864 suflete.* Prin urmare, poporațiunea s'a sporitŭ față de an. 1880, cu 10.23%. Dintre locuitorii cetățenĭ 7,450,392 suntŭ bărbațĭ și 7,683,401 femei. Decĭ pentru 1000 bărbațĭ se vinŭ 1031 femei.

Numĕrulŭ caselorŭ e de 3,237.479, decĭ se află unŭ sporŭ de 9.2%. Familii carĭ posedŭ case 3,370,443, adecă unŭ sporŭ de 17.36%. Din numĕrulŭ familiilorŭ, capĭ de familiă bărbațĭ suntŭ 2,948,219, ér capĭ de familiă femei, 427,932. Membri de familiă bărbătescĭ suntŭ 9.36 milióne, ér membri femeninĭ de familiă 6.75 milióne. Căsĕtorițĭ 3,072.907 bărbațĭ și 3,120,665 femei; vĕduvĭ 216,771 și vĕduve *723.441.* Decĭ numĕrulŭ vĕduvelorŭ e de *trei orĭ mai mare* ca alŭ vĕduvilorŭ. Legalŭ divorțațĭ suntŭ 4464 bărbațĭ și 7105 femei.

Copii trecuțĭ de 5 anĭ 1,265,048, copile 1,266,152. Obligațĭ la școlă dela 6—12 anĭ 2,402.980, dintre carĭ aprópe jumetate copii, ér restulŭ copile. Obligațĭ a frecuenta școla de repețire, adecă cei sub 15 anĭ 934,567, așa-déră copii obligațĭ a frecuenta școla suntŭ 3.337,556, adecă 22.05% din întréga poporațiune.

Numĕrulŭ femeilorŭ dela 16—30 anĭ întrece pe celŭ alŭ bărbațilorŭ cu 82,000, ér dela 21—25 anĭ cu 100,000; dela 26—30 cu 50,000; dela anii 31—40 prevaléză numĕrulŭ bărbațilorŭ pe celŭ alŭ femeilorŭ cu 20,000.

Ceti și scrie sciu: rom. cat. 55.58% bărbațĭ și 43.04% femei; gr. cat. 17.65% bărbațĭ și 9.28% femei; gr. orient. 16.41% bărbațĭ și 11.69% femei; aug. evang. 69.38% bărbațĭ și 60.26% femei; helv. 63.11% bărbațĭ și 53.58% femei; unitarĭ 56.66% bărbațĭ și 39.79% femei; mosaicĭ 70.55% bărbațĭ și 59.71% femei.

Poporațiunea *după religiune* se presentă astfelŭ: rom. cat. 7,241.547, va sĕ dică 47.85% din întregŭ numĕrulŭ poporațiunei; greco-cat. 1,655,017, adecă 10.94%; armeno-cat. 2725, séu 0.02%; gr. orient. 2,065.903, séu 13.65%; armeno-orient. 33; aug. evang. 1,182.487, séu 7.81%; helv. ev. 2,209.395 séu 14.60%; unitarĭ 61,637, séu 0.41%; alțĭ creștinĭ 7818 séu 0.05%; jidanĭ 706.838 séu 4.67%; alțĭ necreștinĭ 239. Intre alțĭ creștinĭ figuréză 6829 nazarenĭ, 99 anglicanĭ, 884 baptiștĭ, pe când între necreștinĭ suntŭ 22 Mohamedanĭ și 169 fără confesiune.

După naționalitate. Maghiarĭ 7,361.207, adecă 18.64%; Germanĭ 1,988.310, adecă 13.13%; Slovacĭ 1,896.358, adecă 12.53%; *Românĭ 2,590.425 séu 17.12%*; Rutenĭ 379.713, adecă 2.51%, Croațĭ 183.429, adecă 1.21%; Sêrbĭ 494.847, adecă 3.27%; Vendĭ, Slovenĭ 70.658, adecă 0.7%; Armenĭ 2.067, adecă 0.01%; Țiganĭ 90.264, adecă 0.60%; de alte limbĭ din patriă și străinătate 77.515, adecă 1.51%.

La datele iscusitului Keleti nu observămŭ decâtŭ, că Jidanii suntŭ socotițĭ toțĭ ca Maghiarĭ, ér totŭ la elementulŭ maghiarŭ suntŭ socotițĭ cea mai mare parte din aceia, carĭ vorbescŭ limba maghiară. Numai astfelŭ se póte esplica crescerea numĕrului Maghiarilorŭ în timpŭ de 10 anĭ la 7,361.207 și numai totŭ astfelŭ se póte esplica de ce numĕrulŭ Românilorŭ de pildă e totŭ celŭ din 1880, după statistica ungurésca.

Décă déră d-lŭ Keleti recunósce și elŭ, că elementulŭ românŭ numĕră în Ungaria și Transilvania *2,590,425,* atuncĭ fără téma de a grăi neadevĕrŭ putemŭ susținé susŭ și tare, că décă nu mai mulțĭ, atuncĭ *3 milióne* de Românĭ totŭ suntemŭ.

Conflictŭ franceso-bulgarŭ.

„Agenția Balcanică" trimite următórea telegramă din Sofia:

In urma espulsărei corespondentului „Agenției Havas", unŭ schimbŭ de note s'a făcutŭ între agenția diplomatică a Franciei și guvernulŭ bulgarŭ. „Agenția Franciei" protestéză contra acestei espulsărĭ, care ar constitui o violare flagrantă și premeditată a tractatelorŭ; ea cere sĕ se retragă acéstă mĕsură și guvernulŭ bulgarŭ sĕ se angajese în scrisŭ a nu mai supĕra pe disulŭ corespondentŭ în casulŭ cândŭ acesta s'ar întórce în Bulgaria. Nota termină cerêndŭ unŭ rĕspunsŭ în timpŭ de 24 óre.

In rĕspunsulŭ sĕu, guvernulŭ princiarŭ crede, că trebue sĕ reamintéscă reclamațiunile sale repetate pe lângă „Agenția Franciei" contra d-lui Chadourne care dela unŭ óre-care timpŭ își luase ca sarcină de a rĕspândi în modŭ sistematicŭ în presa străină și mai cu sémă în presa francesă sciri false, injuriose, ostile Bulgariei și guvernului sĕu. D-lŭ gerantŭ alŭ „Agenției Franciei" scie, că în două ocasiunĭ deosebite se hotărîse sĕ espulseze pe corespondentulŭ „Agenției Havas", dér că nu a executatŭ acéstă mĕsură sperândŭ, că în urma consiliilorŭ „Agenției Franciei", — care era informată — d-lŭ Chadourne, își va schimba atitudinea față cu guvernulŭ unei țĕrĭ care 'i dădea ospitalitate de atâția anĭ. Dér disulŭ corespondentŭ a continuatŭ sĕ publice în diare scirĭ mincinóse de natură a arunca discreditulŭ asupra Bulgariei și a provocatŭ dificultățĭ guvernului; acesta pentru a pune capĕtŭ acestei situațiunĭ, s'a vĕdutŭ, spre marea sa părere de rĕu și fără a avé nicĭ de cum intențiunea de a atinge tractatele, silitŭ sĕ espulseze pe d-lŭ Chadourne a cărei ședere în Bulgaria constitue o primejdie pentru liniștea țĕrii.

De altmintrelea acéstă mĕsură nu constitue în ochii guvernului o violare a tractatelorŭ, pentru motivulŭ, că aceste tractate suntŭ mute în ceea ce privesce tratamentulŭ reservatŭ străinilorŭ, carĭ sĕ amestică în afacerile politice interne și carĭ ar provoca prin actele séu scrierile lorŭ dificultățĭ guvernului. In cestiunile, carĭ interesézǎ ordinea publică și respectulŭ instituțiunilorŭ țĕrii, Bulgaria se crede în dreptŭ de a urma principiile, carĭ conducŭ pe tóte celelalte state. Terminândŭ nota bulgară regretă, că nu póte sĕ retragă mĕsura luată și esprimă speranța, că guvernulŭ francesŭ în dreptatea și echitatea sa, va recunósce motivele de ordine superióră, care dictéză în acéstă împrejurare conduita guvernului princiarŭ și că nu va atribui acestui incidentŭ unŭ caracterŭ astfelŭ încâtŭ sĕ pótă sĕ atingă bunele relațiunĭ dintre Francia și Bulgaria.

Indată după primirea rĕspunsului bulgarŭ, d-lŭ Lanel, gerantulŭ „Agenției Franciei" s'a dusŭ la ministrulŭ afacerilorŭ streine unde a declaratŭ verbalŭ d-lui Grecoff, că are ordin *sĕ întrerupă orĭ ce relațiune cu guvernulŭ bulgarŭ.*

Corespondența „Gaz. Trans."

Din cerculŭ Hălmagiului, 12 Decemvre 1891.

Cum se facŭ alegerile la noi? D-le Redactorŭ! Alegerea de notarŭ în Bănescĭ, comitatulŭ Aradului, în urma abdicerei fostului notarŭ românŭ Stefanŭ Ionescu, s'a sĕvîrșitŭ în 26 Noemvre n. c. cu o nespusă violențiă din partea fisolgăbirĕului acestui cercŭ.

Incă pe la începutulŭ anului 1891 fisolgăbirĕulŭ ungurŭ a sfătuitŭ pe fostulŭ notarŭ românŭ Stefanŭ Ionescu, ca sĕ abdică în favorulŭ lui Georgiu Ionescu, care era ajutorŭ și tot-odată frate cu notarulŭ, amăgindu-lŭ cu promisiunea că după abdicere de locŭ îlŭ va substitui prin fratele sĕu.

După continue stăruințe în 15 Iuliu n. c. îi și succese a seduce pe bietulŭ notarŭ Stefanŭ Ionescu, care-și dete abdicerea condiționatŭ în favorulŭ fratelui sĕu Georgiu Ionescu, în speranța, că la fiitórea alegere acesta va fi alesŭ în loculŭ sĕu, după cum îi și promise fisolgăbirĕulŭ. După abdicere, fisolgăbirĕulŭ și puse de substitutŭ pe Georgiu Ionescu, ajutorulŭ de notarŭ promițêndu-i totodată, că la fiitórea alegere nu numai îlŭ va candida, ci va și stărui din rĕspuțerĭ ca sĕ fiă alesŭ. Totŭ așa a promisŭ până în ajunulŭ dilei de alegere, dându-șĭ cuvêntulŭ de onóre atâtŭ d-lui protopopŭ Ioanŭ Groza, câtŭ și altorŭ fruntașĭ de-ai noștri, că nu numai îlŭ va candida, ci-lŭ va și sprigini ca sĕ fiă alesŭ.

Dér s'au adeveritŭ mai târdiu, că fisolgăbirĕulŭ a procedatŭ astfelŭ numai pentru-că se temea, că de nu va duce rolulŭ acesta, nu va puté isbuti cu favoritulŭ sĕu Horváth Géza, unŭ amăritŭ de proprietarŭ decădutŭ, care după ce și-a prădatŭ tótă averea în prețŭ de 150 mii de fl., ajungêndŭ la sapă de lemnŭ, fără nicĭ o praxă în 18 Noemvre 1891 depuse esamenulŭ de notarŭ la Aradŭ și petiționă la postulŭ de notarŭ alŭ Bănescilorŭ, apoi începŭ a colinda prin comunele ținĕtóre de acestŭ notariatŭ, promițêndŭ ómenilorŭ, că le va câștiga cerulŭ și pămêntulŭ, décă va fi elŭ alesŭ ér unulŭ dintre corteșii lui, cu numele Drach, dicea: „Eu damŭ la voi banĭ mulțĭ, numai sĕ alege voi pe Horváth". Alŭ doilea corteșŭ, cu numele Lachnitt Márton, advocatŭ domenialŭ, începŭ a înfrica pe alegĕtorii din Leasa, că le va lua pășiunea, cu care aceștia suntŭ în procesŭ, ér pe cei din comuna Bănescĭ, că vorŭ perde dreptulŭ de vêndarea peilorŭ lucrate de ei în Baia de Crișŭ și Bradŭ. De altă parte fisolgăbirĕulŭ în tóte dilele din ajunulŭ alegerei chiăma la sine în cancelariă mai alesŭ pe primarĭ, dér și pe alegĕtorii din comunele din notariatŭ și le impuse, ca toțĭ sĕ voteze pentru decădutulŭ proprietarŭ Horváth.

După ce vĕdură însĕ, că nicĭ cu banii, nicĭ cu spaima, și nicĭ cu impunerĭ nu potŭ amăgi pe alegĕtorĭ, în presara alegerei sĕ sfătuiră ca pe substitutulŭ notarŭ George Ionescu nicĭ sĕ nu-lŭ candideze, ceea ce o și făcŭ fisolgăbirĕulŭ, călcându-șĭ cuvêntulŭ sĕu de onóre.

Ințelegêndŭ de cele proiectate, protopopulŭ Ioanŭ Groza și învĕțătorulŭ emeritŭ Nicolae Joldea, în diua antepenultimă a alegerei au eșitŭ afară în comune pentru cetirea preliminarelorŭ cultului, cu care ocasiune au încuragiatŭ pe alegĕtorĭ, ca sĕ nu se témă, ci sĕ se folosécă de dreptulŭ, celŭ au, și la alegere sĕ voteze pentru unŭ Românŭ, în care au încredere.

Rĕspândinduse vestea între alegĕtorĭ, că omulŭ lorŭ nu va fi pusŭ în candidațiă, protopopulŭ Ioanŭ Groza în fruntea unei deputațiunĭ de 20 de membri alegĕtorĭ se duse numai decâtŭ la cancelaria fisolgăbirĕului spre a-lŭ ruga, ca la dorința alegĕtorilorŭ sĕ candideze pe Georgiu Ionescu; fisolgăbirĕulŭ neprimindŭ deputațiunea, a declaratŭ în fața protopopului, că nu-lŭ va candida. După reîntórcere, protopopulŭ spuse alegĕtorilorŭ, că Ionescu nu va fi candidatŭ, dér cu tóte astea, ei pentru Horváth sĕ nu voteze.

Așa s'a și întêmplatŭ. Pe la órele 9½ sosi fisolgăbirĕulŭ însoțitŭ de 2 gendarmi, și după ce ceti lista alegĕtorilorŭ, spuse publicului privitorŭ, ca sĕ se depărteze, apoi pe unŭ gendarmŭ îlŭ aședă la loculŭ de intrare, ér pe alŭ doilea la ușa cancelariei și numai după aceea intră în cancelariă, unde publică numele celorŭ trei candidațĭ, între carĭ Românŭ nu era nicĭ unulŭ. La acésta mulțimea alegĕtorilorŭ aclamă pe substitutulŭ Georgiu Ionescu, însĕ înzadarŭ, căcĭ fisolgăbirĕulŭ nu vrŭ sĕ recunoscă decâtŭ pe Horvath Géza.

Intrebămŭ acum pe d-lŭ fisolgăbirĕu: din ce motive n'a candidatŭ pe demnulŭ Românŭ Georgiu Ionescu, în care totŭ poporulŭ avea încredere, și décă n'a meritatŭ a fi candidatŭ, pentru ce l'au pusŭ ca substitutŭ? Noi așa scimŭ, că după lege, substitutulŭ vrêndŭ nevrêndŭ trebue sĕ fiă candidatŭ și încă în loculŭ primŭ.

Acéstă actŭ de volnicĭă a nenorocitŭ pe unŭ omŭ, care este capulŭ unei familii, precum și pe 2 bĕtrânĭ noputincioșĭ de slăbiciunile bĕtrânețelorŭ de a căror milă cei mai mulțĭ dintre alegĕtorĭ s'au depărtatŭ către casele lorŭ plângêndŭ și compătimindu-i.

Unde ești dreptate și când te vomŭ afla?!

Mai mulțĭ dintre alegĕtorĭ.

DIVERSE.

Ómenĭ cu córne. Intr'unŭ spitalŭ vienesŭ s'a ținutŭ dilele din urmă o ședință a unei societățĭ de vindecare, în care profesorulŭ Lewin a arĕtatŭ pe unŭ pacientŭ alŭ sĕu, care avea în ambele pălmĭ și la talpe câte unŭ cornŭ. Cornulŭ de pe tălpĭ a picatŭ deja, dér celŭ din palmă numai în urma unei operații se va puté delătura. Aceste córne ce se ivescŭ — fórte rarŭ — pe corpulŭ omului, suntŭ speciale morburĭ de pele, carĭ încă în seculŭ alŭ 14-lea era cunoscutŭ. Forma cornelorŭ e fórte variată, ér mărimea de multe orĭ trece peste 30—40 cm.

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

Cursulŭ la bursa din Viena

din 16 Decemvre a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	105 25
Renta de hârtiă 5%	101 25
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	117.—
dto argintŭ	98.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	112,50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisunei]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	—.—
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	129.60
Losurĭ din 1860	137.25
Acțiunile băncei austro-ungare	1009.-
Acțiunile băncei de creditŭ ungar.	327.75
Acțiunile băncei de creditŭ austr	284.50
Bonurĭ rurale-ungare	90 90
Bonurĭ croato-slavone	104 50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	137.25
Renta de hârtiă austriacă	92.45
Renta de argintŭ austriacă	92.—
Renta de aurŭ austriacă	109.—
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.60
Napoleon-d'orĭ	9.36
Mărcĭ 100 împ. germane	57 97 2/2
Londra 10 Livres sterlinge	117.80

Cursulu pieței Brașovŭ

din 17 Decemvre st. n. 1891

	Cump.	Vĕnd.
Bancnote românescĭ	9.30	9.35
Argintŭ românescŭ	9 24	9.2?
Napoleon-d'orĭ	9.31	9.36
Lire turcescĭ	10.58	10.63
Imperialĭ	9.56	9.61
Galbinĭ	5.45	5.50
Scris. fonc. „Albina" 6%	101.—	—.—
„ „ „ 5%	99.50	—.—
Ruble rusescĭ	114.	115.
Mărcĭ germane	57.40	57.90

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

☞ Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" à 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria Nicolae Ciurcu, și în tutungeria I. Gross.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Octomvre 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelେratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelେratŭ
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53 / 4.—	7.06 / 7.13	1.50 / 2.24	2.12 / 2.19
Mezŏ-Telegd	4.39	7.43	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9.07	4.55	4.21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7.29		5.51	
Aghiriș	7.49		6.12	
Ghirbău	8.01		6.25	
Nădĕșel	8.14		6.39	5.47
Clușiu	8.29 / 8.46	10.37 / 11.10	6.56 / 8.20	6.— / 6.18
Apahida	9.03	11.28	8.45	6.34
Ghiriș	10.12	12.38	10.21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vințul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1.54	11.54	8.22
Teiușŭ	11.45 / 12.13	2.13	12.18 / 12.58	8.38 / 8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blașiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copșa mică	1.51 / 2.12		2.48 / 3.03	9.48 / 9.50
Mediașŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabatopole	3.04		4.07	10.28
Sighișóra	3 46		4.49	11.04
Hașfalĕu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apața	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17		9.18	1.35
Brașovŭ	8.—	Tren de persóne 11.—	10.05	2.09 / 2.19
Timișŭ		2.41		3.01
Predealŭ		3.26		3.31
Bucurescĭ		9.50		9.30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Bucurescĭ	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timișŭ	1.42		5.57	
Brașovŭ	2.18 / 2.48	4.20 / 5.07	6.58	7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apața	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Hașfalĕu	5.34	8.53		11.03
Sighișóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediașŭ	6.42	10.31		12.37
Copșa mică	6 55 / 6.57	10.47 / 11.06		12.53 / 1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blașiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiușŭ	8.— / 8.07	1.08 / 1.35	1.25 / 1.50	2.49 / 3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vințul de sus		2.13	2.19	4.28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirișŭ	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Clușiu	10.45 / 11.01	6.08 / 6.29	4.53 / 5.30	6.52 / 7.40
Nădășelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghîrbău				8.15
Aghireșŭ		7.02	6.11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10.06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezŏ-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18 / 2.25	10.44 / 11.04	8.42 / 8.47	11.51 / 12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1.40	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuș

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45 / 4.30	6.52 / T. d. per. 2.20	5.24 / 5.46
Glogovațŭ	4.42	2.34	5.57
Gyorok	5.03	3.05	6.19
Paulișŭ	5.14	3.23	6.30
Radna Lipova	5.32	3.39	6.48
Conop	5.56		7.12
Bĕrzava	6.12		7.27
Soborșinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	9.50		10 19
Orăștia	10.16		10.50
Șibotŭ	10.36		11.16
Vinț. de josŭ	11.—		11.44
Alba-Iulia	11.26		12.06
Teiușŭ	11.53		12.38

Teiuș-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelleratu	Trenŭ de persón
Teiușŭ	3.09		1.39
Alba-Iulia	3.50		2.19
Vinț. de josŭ	4.09		2.36
Șibotŭ	4.52		3.03
Orăștia	4.55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4.17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5.17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5.53
Soborșinŭ	8.03		6.24
Bĕrzava	8.54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9.44	5.14	7.46
Paulișŭ	9.58	6.01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8 08
Glogovațŭ	10.34	6.49	8.30
Aradŭ	10.46 / 11.18	8.24	8.40 / 9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1.55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) Petroșenĭ

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Hațegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Banița	9.21	3.19	8.04
Petroșenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroșenĭ-Simeria (Piski)

Petroșenĭ	6.—	10.50	6.20
Banița	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Hațegŭ	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timișóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timișóra	8.42	2.04	8.57

Timișóra—Aradŭ

Timișóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6.40
Aradŭ	8.03	3.50	7.50

Ghirișŭ—Turda

Ghirișŭ	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirișŭ

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghirișŭ	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighișóra—Odorheiu

Sighișóra	4.30	11.25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighișóra

Odorheiu	8.15	3.15
Sighișóra	10.52	6.10

Careii-mari—Zelău

Careii-marĭ	5.50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-mari

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Mureșŭ-Ludoșŭ—Bistrița

Murĕșŭ-Ludoșŭ	4.—
Țagu-Budatelicŭ	6.48
Bistrița	9.59

Bistrița—Mureșŭ-Ludoșŭ

Bistrița	1.16
Țagu-Budctelicŭ	4.15
Murĕșŭ-Ludoșŭ	7.21

Copșa-mică—Sibiiu

Copșa mică	3.—	10.47	7.10
Șeica-mare	3.31	11.27	7.43
Loamneș	4.15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12.38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9.23

Sibiiu—Copșa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	10.17
Ocna	8.02	4.58	10 43
Loamneș	8.30	5.25	11.09
Șeica-mare	9 05	5.55	11.40
Copșa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oșorheiu-R.-săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoș	3 34	9.11	3.27
Oșorheiu	5.20 / 5.35	11.17	5.14 / 5.36
Regh.-săs.	7.10		7.15

Regh.-săs.-Oșorh.-Cucerdea

Regh.-săs.		8.—	8.15
Oșorheiu	5.21	9.35 / 5.54	9.53 / 10.20
Ludoș	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Hunedora

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedora—Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Brasov—Zĕrnescĭ

Brașov	5.45	2.58
Zĕrnescĭ	7.26	4.39

Zĕrnescĭ—Brașov

Zĕrnescĭ	8.—	5.20
Brașov	9.24	6.44

Brașov—Ch.-Vașarheiu.

Brașovu	8.30	3.10
Uzonŭ	9.43	5.23
S.-Georgiu	10.23	5.03
C.-Vașarheiu	12.46	7.20

Ch.-Vașarheiu—Brașov.

Ch.Vașarheiu	4.00	2.45
S.-Georgiu	6.32	5.17
Uzonŭ	7.00	5.45
Brașovŭ	8.08	6 53

Nota: Nume încuriiadrațĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.